

24. september 2021

Psykiske belastningsreaktioner hos FOA Ambulance og FOA Brand og Redning

FOA har i perioden 9. august til 9. september 2021 gennemført en spørgeskemaundersøgelse om voldsomme hændelser, psykisk belastning i arbejdet samt forbyggende indsatser, hjælp og støtte blandt medlemmer af FOA Ambulance og FOA Brand og Redning. I alt har 695 medlemmer deltaget i undersøgelsen.

Hovedkonklusioner:

- Der er i alt otte procent af Ambulance-, Brand- og Redningspersonalet, der udviser symptomer på PTSD.
- Op mod hver femte har inden for det seneste år følt behov for hjælp og støtte.
- De der arbejder i ambulancetjeneste oplever i langt mindre grad at have viden om, og adgang til hjælp og støtte.

KONTAKT

Notat udarbejdet af:
FOA Fag og Politik

Presse/Fagbladet:

Politisk ansvarlig:

Cecilie Ottosen
Tlf. 46 97 26 79

Klaus Lange
Tlf. 46 97 23 21

Thomas Brücker
Tlf. 46 97 23 02

Lars Ole Preisler Hansen
Tlf. 46 97 25 12

Mikkel Phillips
Tlf. 46 97 25 41

Otte procent udviser symptomer på PTSD

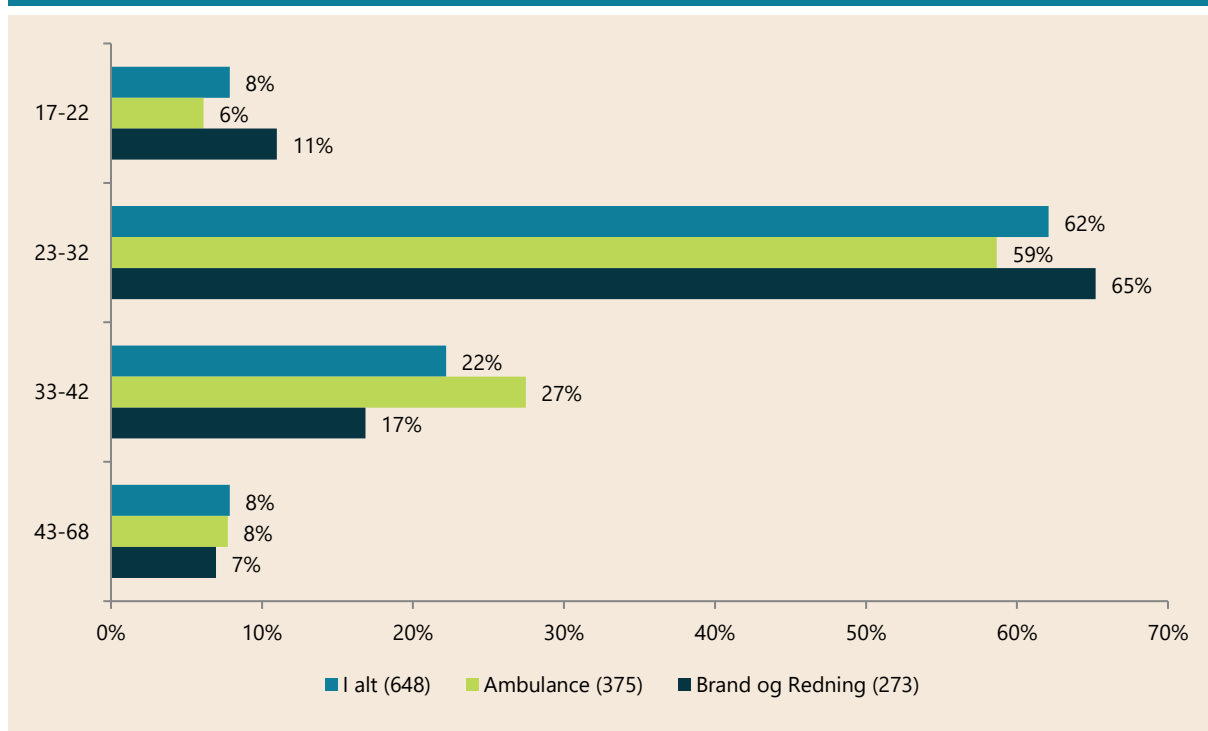
Medlemmerne af FOA Ambulance og Brand og Redning har svaret på en række spørgsmål, der anvendes til at måle psykiske belastningsreaktioner. Til at måle PTSD bruges The Harvard Trauma Questionnaire (HTQ), der er en valideret skala, der er udviklet med udgangspunkt i de kliniske diagnosekriterier for PTSD. Spørgsmålene er udviklet af forskere og anvendes som redskab til at diagnosticere PTSD, samt at måle udbredelsen af PTSD i befolkningen generelt. Måleskalaen kan dog aldrig stå alene til at diagnosticere PTSD, hvorfor vi på baggrund af denne undersøgelse ikke kan konstatere om de, der udviser symptomer kan diagnosticeres med PTSD. En diagnosticering vil altid kræve en lægefaglig vurdering. Det som testen kan konstatere, er om de ud fra deres svar udviser tegn på PTSD og opfylder testens diagnosekriterie. Man kan læse uddybende om testen i metodeafsnittet.

Af figur 1 fremgår HTQ-score samlet og fordelt på Brand og Redning og Ambulance. Scoren går fra 17 til 68, hvor en højere score indikerer en højere belastning. Yderligere information om skalaen og opfyldelse af diagnosekriterierne kan læses i metodeafsnittet.

Der er samlet set otte procent, der falder i den laveste kategori, der indikerer lav belastning. 62 procent har en score på 23 - 33, hvilket stadig er i den lave ende af skalaen for belastning. Der er 22 procent, der har en score på mellem 33 og 42, hvilket betyder, at de har en højere belastningscore.

Der er i alt otte procent, der opfylder diagnosekriterierne for PTSD, og dermed udviser symptomer på PTSD.

Figur 1. HTQ-score

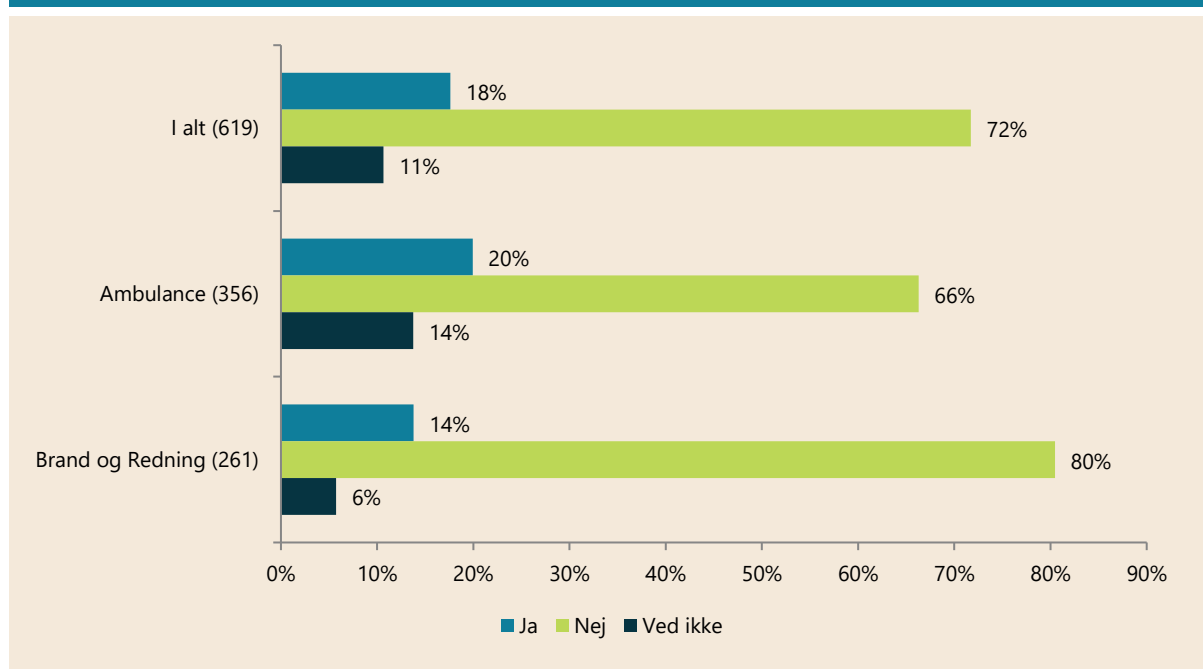
Antal svar fremgår i parenteser.

Ifølge VIVE's rapport om psykiske belastningsreaktioner hos polititjenestemænd og fængselsbetjente, er der ikke danske normtal for, hvor udbredt PTSD er i den danske befolkning generelt¹. De henviser til et internationalt studie, der viser at 3,3 procent af respondenterne opfyldte diagnosekriteriet for PTSD generelt i befolkningen. Da der i denne undersøgelse er brugt en anden måleskala, end i den omtalte internationale undersøgelse, kan der ikke direkte sammenlignes. Resultaterne tyder dog på, at forekomsten af PTSD blandt Ambulance-, Brand- og Redningspersonale er højere end i den generelle befolkning.

Op mod hver femte har inden for det seneste år følt behov for hjælp og støtte

18 procent af respondenterne har inden for det seneste år følt behov for hjælp og støtte, mens 72 procent modsat svarer, at de ikke har. 11 procent har svaret "Ved ikke". Andelen, som svarer, at de har haft behov for hjælp og støtte, er større blandt ansatte i Ambulance (20 %) end i Brand og Redning (14 %).

Figur 2. Andel af respondenter, som har følt behov for hjælp og støtte inden for det seneste år (procent)

Antal svar fremgår i parenteser.

¹ "Psyriske belastningsreaktioner hos polititjenestemænd og fængselsbetjente" VIVE 2020

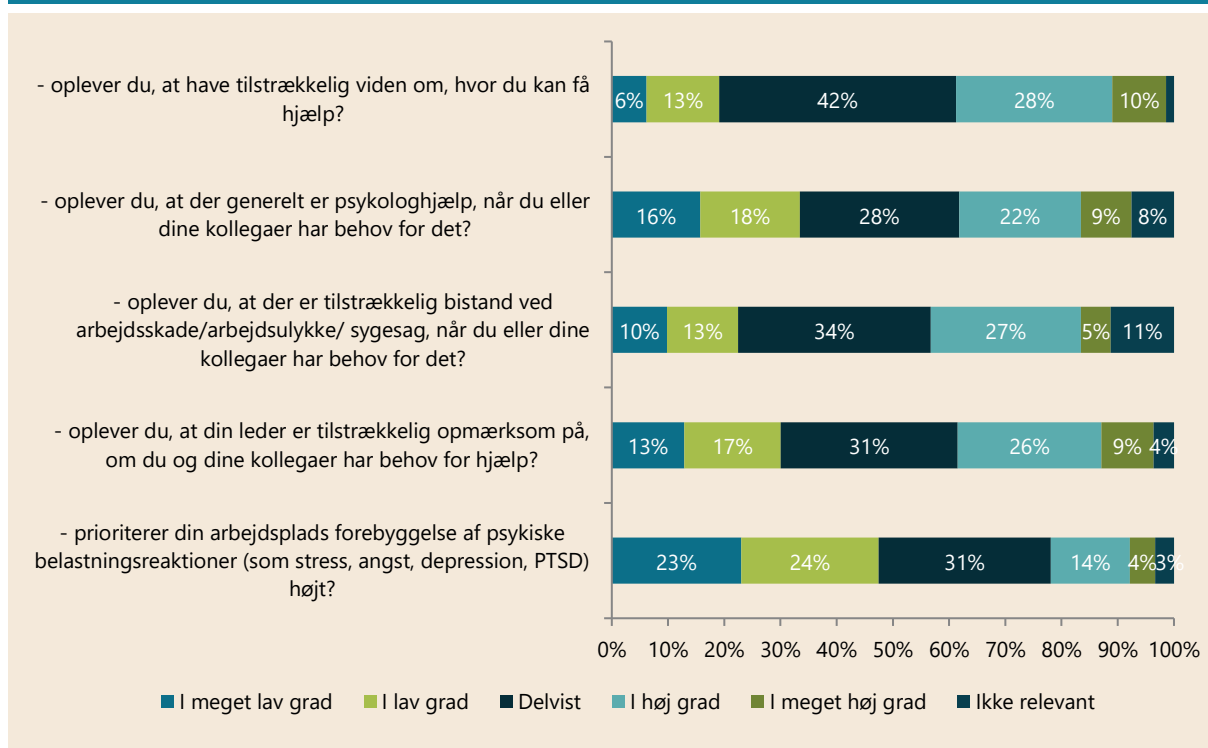
Ansatte i Ambulance savner i højere grad hjælp og støtte

Navnlig blandt ambulanceansatte er andelene, som svarer, at de tilstrækkelige støtteforanstaltninger kun i meget lav eller lav grad er til rådighed, høje.

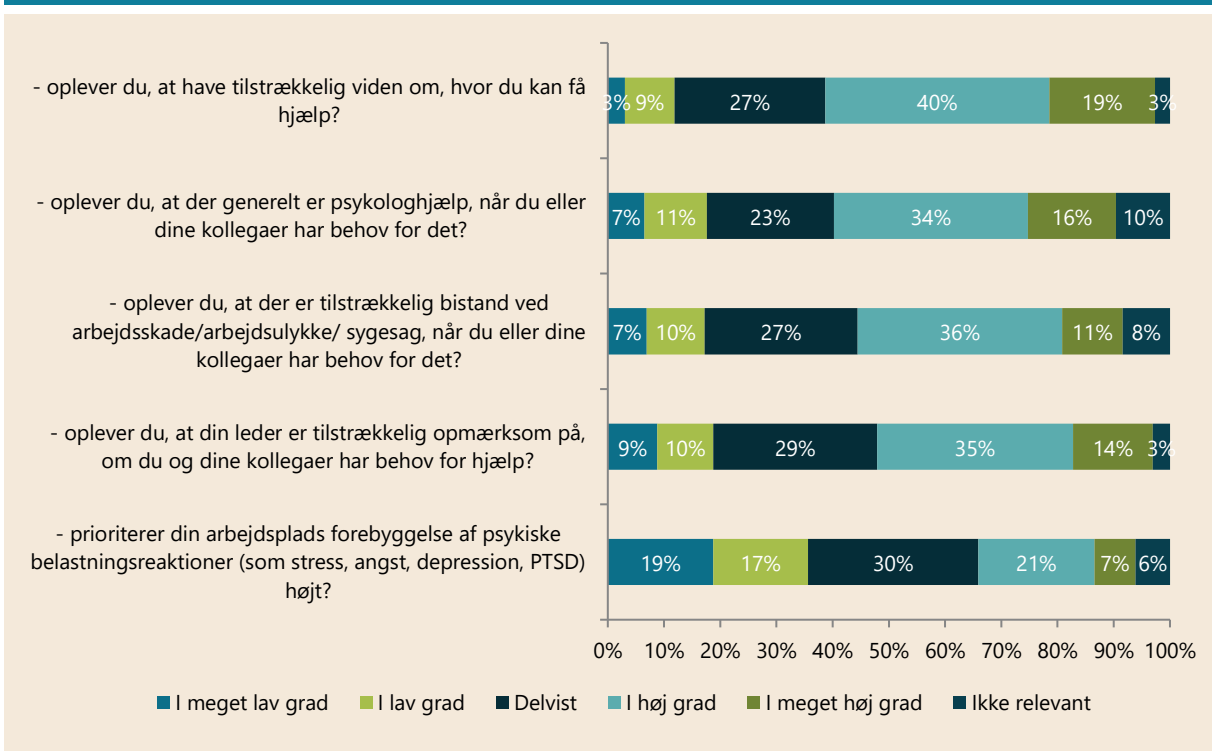
19 procent af de ansatte i Ambulance – altså næsten hver femte – oplever således kun i meget lav eller lav grad, at have tilstrækkelig viden om, hvor de kan få hjælp, hvis de har behov for det. Hver tredje (34 %) oplever kun i meget lav eller lav grad, at der er psykologhjælp til rådighed, når de eller deres kolleger har brug for det. Næsten hver fjerde (23 %) oplever kun i meget lav eller lav grad, at der er tilstrækkelig bistand ved arbejdsskade, arbejdsulykke eller sygesag. 30 procent oplever kun i meget lav eller lav grad, at deres leder er tilstrækkelig opmærksom på, om medarbejderne har behov for hjælp. 47 procent – altså op mod hver anden – svarer, at arbejdspladsen kun i meget lav eller lav grad, prioriterer forebyggelse af psykiske belastningsreaktioner højt (figur 3).

Blandt de ansatte i Brand og Redning er andelene, som svarer, at de tilstrækkelige støtteforanstaltninger kun i meget lav eller lav grad er til rådighed, mindre. Således svarer 12 procent af de ansatte i Brand og Redning, at de kun i meget lav eller lav grad, har tilstrækkelig viden om, hvor de kan få hjælp, hvis de har behov for det. 18 procent oplever i meget lav eller lav grad, at der psykologhjælp til rådighed, når de eller deres kolleger har brug for det. 17 procent oplever kun i meget lav eller lav grad, at der er tilstrækkelig bistand ved arbejdsskade, arbejdsulykke eller sygesag. 19 procent oplever kun i meget lav eller lav grad, at deres leder er tilstrækkelig opmærksom på om medarbejderne har behov for hjælp. 38 procent svarer, at arbejdspladsen kun i meget lav eller lav grad, prioriterer forebyggelse af psykiske belastningsreaktioner højt (figur 4).

Figur 1. I hvilken grad... (Ambulance)

Antal svar: 356. Andele under 3 procent fremgår ikke af figuren.

Figur 2. I hvilken grad... (Brand og Redning)

Antal svar: 261. Andele under 3 procent fremgår ikke af figuren.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 9. august – 9. september 2021.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en elektronisk spørgeskemaundersøgelse udsendt til målgruppen. Der blev udsendt to påmindelser til deltagerne.

Målgruppen

Målgruppen for undersøgelsen er FOA's erhvervsaktive medlemmer i faggrupperne Ambulance og Brand & Redning. Blandt medlemmer der modtog en invitation til undersøgelsen, var der 4 der svarede, at de ikke arbejdede inden for brand, redning eller ambulance. Disse deltog ikke i den videre undersøgelse. Respondenter der svarede, at de havde andre arbejdsopgaver, deltog fortsat i den videre undersøgelse.

Da det kun er et udsnit af disse medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, er alle analyser forbundet med en statistisk usikkerhed. Alle sammenhænge og forskelle, der beskrives i teksten, er testet statistisk signifikante på et signifikansniveau på minimum 95 %. Hermed kan vi med minimum 95 % sikkerhed sige, at der er tale om statistisk sikre sammenhænge og forskelle og ikke blot tilfældigheder. Fremhæves forskelle i teksten, som ikke er statistisk sikre, vil det blive kommenteret.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev 1.726 medlemmer inviteret til undersøgelsen.

695 medlemmer, svarende til 41 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist. 37 procent svarede på alle spørgsmål, mens 4 procent afgav nogle svar.

Repræsentativitet

Data er ikke vægtet.

Måleinstrumenter

PTSD

Til at måle PTSD-symptomer benyttes, der i undersøgelsen Harvard Trauma Questionnaire (HTQ), som er et enkelt og pålideligt screeningsinstrument, som har udvist god ydre og indre valliditet (Cohen's Kappa: 0,64 og Cronbach's alpha= 0,97)¹. HTQ består af fire dele. I den foreliggende undersøgelse er det den tredje del, som anvendes.

Skemaet består af 17 spørgsmål, der relaterer sig til de tre hoveddimensioner ved PTSD: Invadering, undgåelse og forhøjet vagtsomhed. Derudover er der 3 spørgsmål som relaterer sig til stressorkriterier, og et enkelt spørgsmål der spørger ind til funktionsnedsættelse hos respondenterne. Svarene angives på en 4-punkts Likert-skala, der spænder over svarmulighederne: "For det meste", "Noget af tiden", "Sjældent" og "Overhovedet ikke".

Der beregnes en samlet skalaværdi for de 17 symptomspørgsmål. Skalascoren går således fra 17-68. En respondent kan siges at udvise tegn på PTSD på to måder:

- 1) En respondent udviser tegn PTSD, hvis personen har en samlet HTQ-score på mindst 42,5
- 2) En respondent udviser tegn på PTSD hvis, de har svaret "ja" på stressorkriterie A1, samt "ja" på yderligere et stressorkriterie, samtidig med at man har scoret 'Noget af tiden' eller "For det meste" på funktions-spørgsmålet. Derudover, skal respondenterne have mindst et invaderende symptom, mindst 3 undgående symptomer samt mindst 2 vagtsomhedssymptomer.

² [D. Ditlevsen, A. Elklit: 'Gender, trauma type, and PTSD prevalence: a re-analysis of 18 nordic convenience samples', *Annals of General Psychiatry* 11:26, 2012](#)

³ [R. L. Spitzer, K. Kroenke, J. B. W. Williams et al.: 'A Brief Measure for Assessing Generalized Anxiety Disorder The GAD-7' *Arch Intern Med.* 2006;166\(10\):1092-1097](#)